

Nordic Beef on Dairy Index, NBDI

– Ett totalindex för bättre lönsamhet i din besättning

NBDI står för Nordic Beef x Dairy Index och visar vilka köttstrastjurar som ger bäst ekonomi vid korsning på mjölkkras. Det som är unikt med NBDI är att det också är jämförbart mellan olika kötttraser och tjurarna kan rangeras därefter.

Lätta kalvningar hos mjölkkon och den högre slaktkroppstillväxten per dag hos korsningskalven gör den stora skillnaden för ekonomin.

Avelsvärden jämförbara mellan kötttraser

I NBDI ingår avelsvärden för kalvningsegenskaper och slaktkroppsegenskaper som i sin tur viktas ekonomiskt. Ett högt NBDI-värde ökar sannolikheten för lätta kalvningar och korsningsavkommor med hög tillväxt och slaktkroppskvalitet. Även om det finns rasspecifika egenskaper hos de olika kötttraser så finns det också en stor variation inom ras vilket NBDI-avelsvärdena och rangeringen tydligt visar. Därför är NBDI ett stort hjälpmedel vid val av kötttrastjur på mjölkkor.

Lönsamt med kötttrast

Det är lönsamt att använda kötttrassemin på mjölkkor där en renrasig avkomma inte behövs eller platsar i gårdens mjölkproduktion. Framför allt är det den högre slaktkroppstillväxten per dag som gör den stora skillnaden för ekonomin. Det ger också en mer resurseffektiv och på så sätt en mer hållbar mjölk- och nötköttproduktion. En resurseffektiv produktion med hög daglig slaktkroppstillväxt och god foderomvandlingsförmåga är viktiga parametrar med dagens höga foderpriser. Även vid försäljning av kalven för vidareuppfödning ger korsningskalven oftast ett mervärde genom ett kötttrastillägg, som vanligtvis varierar mellan 200 - 800 kr per kalv beroende på kön och ras.

När tillgången på tjurar med könssorterad sperma ökar och fler tjurar med totalt NBDI finns, ökar också intresset för att seminera med kötttrast.

SimHerd hjälper dig att ta beslut

Känner du dig osäker på hur mycket kötttrassemin som kan användas i din besättning utan att äventyra rekryteringen, eller har du ett överskott av mjölk-raskvigor när allt fler X-Vikdoser används så är SimHerd ett bra hjälpmedel.

SimHerd är ett simuleringsverktyg där avelsrådgivaren kan göra en ekonomisk optimering för användning av könssorterade doser och kötttrassemin i den egna besättningen. SimHerd använder gårdens egna nyckeltal i beräkningarna. Vissa gårdar kan använda ända upp till 60 procent kötttrast.

Kalvningsegenskaper publiceras först

Avelsvärdena som beräknas för kötttrastjurar för användning på mjölkkor är jämförbara över faderras och upp till sju avelsvärden per tjur publiceras. Fyra för kalvningsegenskaper och tre för slaktkroppsegenskaper. Avelsvärdena publiceras när publiceringsreglerna för respektive egenskapsgrupp är uppfyllda. Därför publiceras kalvningsegenskaper på kor tidigare än på kvigor. När slaktkroppsegenskaperna publiceras får tjuren sitt totala NBDI.

Rådet är att framför allt använda sig av avelsvärdet för kor gällande kalvningsegenskaper där säkerheten är större på grund av ett större dataunderlag. Avelsvärde för kvigor beräknas till stor del på korrelationer till avelsvärde kor, i och med det låga antalet faktiska kvigkalvningar. I tjurkatalogen publiceras avelsvärde för kvigkalvningar först när antalet faktiska kvigkalvningar är över 100 stycken, vilket ökar säkerheten.

NBDI - två delindex

NBDI består av två delindex, Kalvningar Far och Tillväxt. Delindexet Tillväxt presenteras som Tillväxt kort eller som Tillväxt lång, beroende på uppfödningstid till slakt.

Tillväxt kort - Uppfödningstid till slakt under 18 mån, totalindexet benämns NBDI kort

Tillväxt lång - Uppfödningstid till slakt över 18 mån, totalindexet benämns NBDI lång

Delindexet Kalvningar far inkluderar två avelsvärden, som kombineras med ekonomiska vikter.

- Levandefödda
- Kalvningsförmåga i senare laktation

Delindexet Tillväxt, kort eller lång, inkluderar tre avelsvärden, kombinerade med ekonomiska vikter.

- Slaktkroppstillväxt
- Formklass
- Fettklass

Kalvningsegenskaper

För att minimera kalvnings svårigheter och dödfödda kalvar är avelsvärden för kalvningsegenskaper viktiga. NBDI avelsvärde 100 för kalvningsförmåga kor innebär 91 procent oassisterade kalvningar på kor, det vill säga 91 procent av kalvningarna har förlossningskod 11. Att använda tjurar med höga avelsvärden för kalvningsegenskaper ökar därmed chanserna för lätta kalvningar. Tabell 1 visar vad avelsvärde 90, 100 respektive 110 motsvarar i kalvningsegenskaper för en korsningstjurkalv att födas.

En tjur med 110 i kalvningsförmåga kommer att ge färre svåra kalvningar med hjälp och fler lätta kalvningar utan hjälp. För att underlätta tolkning av avelsvärdet uttrycks det som ökning av andelen lätta kalvningar utan hjälp.

Tabell 1. Andelen lätta kalvningar utan hjälp och andelen levandefödda kalvar för kor i laktation 2 eller senare beroende på tjurens avelsvärde.

Kalvningsegenskap	Avelsvärde kött x mjölk		
	90	100	110
Förväntad andel lätta kalvningar utan hjälp för kor i laktation 2 eller senare, uttryckt i procent	88,2	91,2	94,4
Förväntad andel levandefödda kalvar för kor i laktation 2 eller senare, uttryckt i procent	95,9	96,9	97,9

Slaktkroppsegenskaper

De tre slaktkroppsegenskaperna som ingår i NBDI är slaktkroppstillväxt, formklass och fettgrupp. Slaktkroppstillväxten har en förhållandevis hög viktning på grund av dess betydelse för en lönsam uppfödning. Tabell 2 visar vad avelsvärde 90, 100 respektive 110 motsvarar i slaktkroppsegenskaper för en korsningstjur kött x mjölk med kortare uppfödningstid än 18 månader.

Tabell 2. Förväntad slaktkroppstillväxt, formklass och fettgrupp beroende på tjurens avelsvärde

Egenskap	Avelsvärde kött x mjölk		
	90	100	110
Förväntad slaktkroppstillväxt gram per dag	631	645	659
Förväntad formklass	O+ (6,4)	R- (6,7)	R- (7,0)
Förväntad fettgrupp	2+ (2,4)	3- (2,5)	3- (2,6)

Värt att komma ihåg i sammanhanget är att NBDI avelsvärde 100 med förväntad slaktkroppstillväxt på 645 g/dag är 122 gram mer per dag i slaktkroppstillväxt jämfört med en renrasig holsteintjur enligt slaktstatistik från kodatabasen.

Nedan visas förväntade slaktresultat med 17 månaders uppfödningstid för en renrasig holsteintjur jämfört med en mjölk x köttraskorsning där fadern är en köttrastjur med totalt NBDI. Siffrorna för mjölk x köttrasavkomman baseras på köttrastjurens NBDI avelsvärde 105 i slaktkroppstillväxt som motsvarar 652 g/dag.

Skillnaden mellan de bägge tjurarna i slaktkroppsvikt blir 65 kg under en 17-månaders lång uppfödningstid och omräknat i värde motsvarar det ca 3 700 kr.

Priset baseras på medeltal under perioden aug 2021 - juli 2022 från Jordbruksverkets prisstatistik omräknat till motsvarande slaktkroppskvalitet. Vid samma avelsvärdering uppvisade köttrastjuren också mycket goda NBDI avelsvärden för kalvningsegenskaper med 109 för levande födda och 105 för kalvningsförmåga kor. Det visar att det går att kombinera bra kalvningsegenskaper med höga värden för slaktkroppsegenskaper som resulterar i fina slaktkroppar och som på totalen skapar en lönsam affär.

17 månaders uppfödning av holsteintjur	17 månaders uppfödning av mjölk x köttrastjur där fadern har totalt NBDI
 <p>Slaktresultat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 295 kg slaktvikt • Formklass 0- • Fettgrupp 2+ • ca 14 100 kr värde slaktkropp 	 <p>Slaktresultat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 360 kg slaktvikt • Formklass R- • Fettgrupp 3- • ca 17 800 kr värde slaktkropp <p>+65 kg + 3 700 kr</p>

Bilden visar slaktresultaten för en renrasig holsteintjur respektive en mjölk x köttrastjur där fadern har totalt NBDI. Tjurarna slaktas båda vid 17-månaders ålder men korsningstjuren genererar 65 kg mer till slakt och 3700 kr i högre slaktintäkt.

En högre tillväxt betalar sig

Arbetsåtgång och stallplats är i stort sett den samma om det är en mjölkxköttrastjur i stallet eller en köttraskorsning med genetisk högre kapacitet för tillväxt. Däremot innebär en högre tillväxt per dag en ökad foderåtgång och därmed ökad foderkostnad per dag. Den beräknade foderåtgången för holsteintjuren och mjölk x köttrastjuren i exemplet ovan visas i tabell 3.

I tabell 3 finns även foderkostnaden som baseras på priser rullande tolv månader aug 2021 - juli 2022 men med en justering uppåt på grovfoderkostnaden med 20 öre per kg ts.

Tabell 3. Foderåtgång och foderkostnad hos en renrasig holsteintjur och en mjölk x köttrastjur där fadern har totalt NBDI. Uppfödningstiden är 17 månader för båda tjurarna.

Foderslag	17 månaders uppfödning av holsteintjur			17 månaders uppfödning av mjölk x köttrastjur där fadern har totalt NBDI		
	Fodermängd kg	Kr/kg	Summa kr	Fodermängd kg	Kr/kg	Summa kr
Ensilage kg ts	2 090	1,60	3 344	2153	1,60	3 445
Korn	892	2,10	1 873	1470	2,10	3 087
Koncentrat	163	5,00	815	236	5,00	1 180
Mineraler	12,3	7,00	86	9,1	7,00	63
Total foderkostnad, ca			6 100			7 800

Även om en högre tillväxt leder till en ökad foderkostnad så betalar det sig oftast genom ett högre värde på slaktkroppen. Exemplet här visar på en ökad foderkostnad med 1 700 kr, men med det ökade slaktvärdet på 3700 kr kvarstår +2000 kr till kötttraskorsningens fördel. Om en kötttrastjur med ännu högre NBDI avelsvärde för slaktkroppstillväxt hade använts skulle avkommans förväntade medeltillväxt öka ytterligare och kalkylen skulle troligtvis se ännu bättre ut då även foderutnyttjandet ökar med högre tillväxt.

Noggrann användning av kötttrassemin där kunskap om NBDI avelsvärden (kött x mjölk) tillämpas i kombination med användning av X- och Y-vik skapar mer värde för mjölkproducenter, ungnötsuppfödare och för branschen i stort genom förbättrad slaktkroppskvalitet och en mer hållbar svensk nötköttsproduktion.

Aktuella avelsvärden

NBDI uppdateras fyra gånger om året, i februari, maj, augusti och november. De senaste uppdaterade avelsvärdena för både totalt NBDI och enskilda avelsvärde publiceras på

<https://nordic.mloy.fi/NAVBeef/>
eller skanna QR-koden NAVET – avelsvärden kötttrast

Vill du veta mer om NBDI och vilka tjurar som rankas högst just nu?

Gå in på www.vxa.se/fakta/avel-pa-djupet/kott-x-mjolk-avelsvarden eller skanna QR-koden vxa.se Kött x Mjolk avelsvärden

Vill du veta mer?

Kontakta
Johanna Bengtsson
Köttspecialist avel
johanna.bengtsson-avel@vxa.se
010-471 04 45

VB Odd

VB Wandil

VB Pharmer

VB Chaplin